

Desatero podpory dětí

s odlišným mateřským jazykem (OMJ) v mateřské škole

1 Před nástupem dítěte do MŠ

Ještě před nástupem dítěte do mateřské školy je vhodné **sejít se s rodiči**. Je potřeba **zjistit informace o dítěti** – správnou výslovnost jména, alergie, zájmy apod. Dále je dobré rodiče provést po mateřské škole a nastavit s nimi vhodný průběh adaptace.

Je **potřeba připravit i ostatní děti na to, že k nim do třídy nastoupí nové dítě s OMJ**. Můžete se s dětmi zamyslet nad tím, co by mohlo dítěti s OMJ pomoci, aby se ve školce cítilo dobře. Také byste měli děti informovat o nově příchozím – ukázat si na mapě zemi původu nebo vlajku země, ale také zdůraznit podobnosti s ostatními dětmi – nejlépe skrze společné zájmy. Nezapomínejte také vyzdvihnout dovednosti nově příchozího dítěte.

2 Komunikace s rodiči

V případě potřeby je možné zajistit tlumočníka. Jestliže potřebujete tlumočníka nebo interkulturního pracovníka, můžete se obrátit na organizace poskytující tlumočnické služby: **NPI po celé ČR**, pro Prahu pak **InBáze, Integrovaná centrum Praha, Poradna pro integraci (Praha + Ústí n. L.)**, případně další kontakty na stránkách **Praha – Metropole všech**.

Dále můžete využít **informace přeložené do rodného jazyka rodiny**. Je také vhodné domluvit se na pravidlech vzájemné komunikace (nástěnky, SMS apod.).

3 Adaptace a komunikace s dítětem

Pro správný průběh adaptace doporučujeme vypracovat **adaptační plán** (nejen pro děti s OMJ). Je zásadní, aby dítě netrávilo hned první den v MŠ celou otevírací dobu, ale aby se čas strávený ve školce postupně prodlužoval. Je také vhodné mít připravený **obrázkový denní režim**, díky němuž se dítě lépe orientuje v běžném dni. Při adaptaci také může pomoci dvojjazyčný asistent pedagoga, který ovládá mateřský jazyk dítěte. Pro snazší komunikaci s dítětem doporučujeme využít **komunikační kartičky**.

4 Podpůrná opatření

Z důvodu neznalosti nebo nedostatečné znalosti českého jazyka spadají děti s OMJ do kategorie dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, a díky tomu mají podle **vyhlášky č. 27/2016 Sb.** nárok na **podpůrná opatření** 1.–3. stupně. (Pokud má dítě nějaké další znevýhodnění, může mít nárok na opatření vyššího stupně). Pro získání této podpory je potřeba, aby dítě s rodiči navštívilo školské poradenské zařízení. Pro objasnění můžete rodičům předat **materiál o vyšetření v jejich rodném jazyce**. Jako podpůrné opatření můžete získat například prostředky k financování jazykové podpory, didaktických materiálů nebo **asistenta pedagoga**.

5 Individuální jazyková podpora

Individuální jazyková podpora může probíhat například 2× týdně po dobu 15 minut při volné hře. Dítě tím o nic nepřichází. Můžete tak dítě jazykově připravovat na téma hlavní řízené činnosti. Výhoda individuální práce je, že se můžete zaměřit na potřeby daného dítěte a na nich pracovat. Pro efektivní podporu doporučujeme s dítětem provést **jazykovou diagnostiku**.

6 Jazyková podpora v běžném dni MŠ a při řízených činnostech

I při plánování **řízených činností** je třeba zohlednit děti s OMJ. Je vhodné využívat názornost, komentovat aktuální dění a ujistovat se, že dochází k porozumění. Tipy na upravené řízené činnosti najdete v publikaci **Nápadníček aktivit pro MŠ**.

7 Jazyková podpora v kurzu

Skupina by měla být tvořena 6–8 dětmi, které je dobré je rozdělit podle věku, nikoliv podle jazykové znalosti. Jedna lekce by měla ideálně trvat mezi 30 a 60 minutami (podle věku dětí). Při plánování lekce je vhodné postupovat cíleně a systematicky. Je dobré si celou hodinu předem rozepsat včetně používaných frází a uplatňovat zážitkovou pedagogiku.

Vhodnou metodou pro výuku češtiny jako druhého jazyka je německá metoda **KIKUS**. Metoda je komplexní, zaměřuje se na všechny jazykové roviny a podporuje u dětí vícejazyčnost.

8 Práce s kolektivem

Na začátku školního roku byste s dětmi měli probrat základní **pravidla chování ve školce**. Nejlépe takovou formou, kdy si děti samy naformulují a sestaví pravidla. Je dobré k této činnosti využít i názorné obrázky a poté je vyvěsit ve třídě na místo dětem přístupné. Když se na tvorbě pravidel podílejí všechny děti, mají větší motivaci je dodržovat.

Dále doporučujeme zařadit do běžného dne různé **rituály podporující kolektiv** (například ranní přivítání písničkou nebo pozdrav v ranním kruhu v různých jazycích).

Děti by měly být vedeny ke vzájemné toleranci, vstřícnosti a respektu k odlišnostem. Proto je vhodné v mateřské škole pracovat na **interkulturní výchově**. Je žádoucí rozmanitost skupiny pozitivně reflektovat a mluvit s dětmi o různých jazycích, kulturách, tradicích a zdůrazňovat hodnotu každého člena skupiny.

9 Výukové materiály pro děti s OMJ v MŠ

KIKUS kartičky

Materiály KIKUS

Pracovní listy pro nečtenáře

Nečtu, nepíšu, učím se česky – Petra Lacinová

1, 2, 3, 4, 5 s Fidem umím česky hned – Mgr. Mirka Černá, Mgr. Tereza Kortusová

Velká kniha českých slov – Pavlína Šamalíková

Dále doporučujeme logopedické pomůcky a pexesa.

10 Další vzdělávání pedagogů

Semináře a workshopy

<https://www.inkluzivniskola.cz/seminare-pro-pedagogy>

<https://www.nidv.cz/vzdelavaci-programy>

<http://inbaze.cz/seminare-pro-pedagogicke/>

Doporučená literatura

Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách (META, o. p. s.)

Nápadníček aktivity pro MŠ (META, o. p. s.)

Začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do mateřských škol (Inbáze, z. s.)

Začínáme učit češtinu pro děti-cizince – předškolní věk (AUČCJ, z. s.)